

Possibles sortides

Les estratègies de canvi proposades o aplicades no haurien de consistir en reforços o pal·liatius per al funcionament del sistema de mercat capitalista, sinó que haurien d'aportar elements de transformació radical.

Com reconquerir l'Estat del Benestar?

Mentre la crisi sigui asimètrica, no és acceptable la revisió de l'Estat del Benestar. No es tracta d'un problema exclusivament tècnic financer; és una decisió política fruit d'un conflicte d'interessos.

Cap a la Democràcia Econòmica?

Donar suport a totes aquelles iniciatives econòmiques que tinguin un marc jurídic que incorpori tant treballadors com accionistes en la presa de decisió de l'empresa (cooperatives, societats laborals, etc.), reduint així la iniciativa especuladora o de maximització de beneficis com a únic criteri econòmic.

Què podem fer contra el frau fiscal?

Denunciar tots els possibles mecanismes d'evasió o elusió d'impostos. Lluitar contra els paradisos fiscals i contra aquells actius que ho permeten, com les SICAV.

Què puc fer jo?

Informa't i mobilitza't: Auditoria ciutadana del deute (www.auditoriaciudadana.net), Plataforma per una fiscalitat més justa (www.fiscalitatjusta.cat), Attac - Justícia econòmica global (www.attac.es), Economistes davant la crisi, Revista Alternativas Económicas. (www.alternativaseconomicas.coop/).

Passa't a la Banca Ètica: Fiare, Triodos, Coop57, etc.

Per treballar

Intentes informar-te sobre temes econòmics que ens afecten? Com?

Quines iniciatives coneixes per a una sortida col·lectiva a la crisi?

Com perceps que ha afectat la crisi en el teu entorn? I a tu?

Com aprofundir?

📖 LUIS DE SEBASTIÁN, *Breu antologia de termes econòmics*, Barcelona, Cristianisme i Justícia, Quadern 145, 2007.

📖 Benjamín BASTIDA, *Crisi, un final per escriure?*, Barcelona, Cristianisme i Justícia, Quadern 173, 2011.

📖 *Inside Job*, dir. Charles Fergusson, EUA, 2010.

📖 *Interferencias*, dir. Pablo Zareceansky, Espanya, 2011.

📖 *El Capital*, dir. Constantin Costa-Gavras, França, 2012.

Crisi, un final per escriure?

El sistema econòmic d'un país determina en gran mesura el seu model de societat. Intentem comprendre l'economia?, o creiem que no va amb nosaltres? Què sabem de les crisis?, de les seves causes?, de les seves possibles sortides?

Per què i com ha esclatat la crisi econòmica?

- No és només una crisi de confiança. La manca de confiança dels agents econòmics explicaria, com a molt, la lentitud de la recuperació, sobretot per la falta de crèdit.
- No és només la ressaca d'una despesa excessiva. L'afirmació «hem viscut per sobre de les nostres possibilitats» és falsa. Ha existit un interès real per part de bancs i poders financers en el sobreendeutament de les famílies.
- No és només falta de regulació. Polítiques de liberalització o desregulació són conseqüència d'un model econòmic que busca escapar del control de les autoritats monetàries.

La dinàmica del capitalisme fa que el desenvolupament de l'economia financera (que hauria d'estar al servei de l'economia real) sigui molt més ràpid que el del sector productiu (que constitueix l'economia real). Amb els instruments financers que els agents creen de manera contínua s'escapen de qualsevol control o regulació; un procés imparcable que condueix a la formació d'una immensa bombolla especulativa. La «gran economia» es converteix en una mena de casino universal, amb benefici fàcil, a curt termini i arriscat.

Aclarint termes econòmics

L'economia i el vocabulari econòmic són cada vegada més presents en la nostra vida diària. Avui no pots sobreviure sense tenir per la mà conceptes com...

Bombolla Es dona quan el preu d'uns actius (accions, terrenys o cases) continua pujant per més temps del que la situació econòmica del moment sembla justificar. Normalment és fruit de l'especulació dels que compren encara que els preus estiguin alts, perquè esperen que pugin més.

Ajust estructural És un programa de polítiques dissenyat per canviar l'estructura d'una economia. Aquest tipus d'ajust, promogut per les Organitzacions Internacionals, es dirigeix a sotmetre a la lògica del mercat tots els sectors de l'economia. En la majoria dels països l'ajust aconsegueix certs beneficis econòmics, molt mal repartits, causant uns costos socials enormes.

Mà invisible En el model teòric de competència perfecta, l'economia troba el seu equilibri sense la intervenció de cap organisme. És «com si una mà invisible s'encarregués de coordinar l'interès particular de cada persona amb els interessos generals de la comunitat». La idea és d'Adam Smith. Els mercats del «capitalisme real» estan dominats per mans molt visibles i grans, com són els monopolis i oligopolis. La mà visible de les autoritats hi ha d'intervenir perquè els mercats siguin eficients i justos.

Devaluació En general, és la pèrdua de valor d'un actiu de qualsevol tipus; se sol referir al valor de la moneda d'un país. La devaluació fa més cares les importacions i facilita les exportacions.

Tasa Tobin James Tobin, premi Nobel d'economia, va proposar als anys setanta la imposició d'un petit impost sobre els moviments de capital especulatiu a curt termini, per evitar la volatilitat als mercats de capitals. Gairebé trenta anys després, ATTAC (Associació per la Taxació de les Transaccions financeres i per l'Acció Ciutadana) ha ressuscitat aquesta proposta per frenar els moviments de capitals especulatiu en els nostres dies, que causen tants perjudicis als països emergents i en vies de desenvolupament.

SICAV Societats d'Inversió de Capital Variable. És una figura d'inversió col·lectiva, sovint utilitzada com a eina legal per les grans fortunes per evadir impostos. Només tributen l'1 % per l'impost de Societats, enfront del tipus general del 30 %.

Trobaràs més definicions al quadern Luis DE SEBASTIÁN, *Breu antologia de termes econòmics*, Barcelona, Cristianisme i Justícia, Quadern 145, 2007.

Diverses aproximacions a l'Absolut

Atur massiu

Era una mentida interessada afirmar que «arreglarem la crisi financer, ajudarem aquest sector i la resta s'arreglarà sola». Per arreglar el sector financer cal posar límit al dèficit públic, reduir despesa social, abaratir costos de producció, etc. Afectant d'aquesta manera el sector productiu, amb el consegüent atur massiu.

Dualització social

La crisi «va per barris», és a dir: encara que té un cert caràcter general, no afecta igualment tots els grups socials, o almenys no al mateix ritme.

En aquest sentit, un efecte indesitjable de la crisi és la creixent polarització social: hi ha qui pateix la crisi, però n'hi ha que es veuen poc o gens afectats i n'hi ha que s'aprofiten de la situació.

Espanya ha arribat a ser un dels països amb més desigualtats de la Unió Europea.

Individualisme imperant

Aquesta polarització, sumada a solucions individualistes del tipus «campi qui pugui» han dificultat la reacció col·lectiva necessària per unir actituds i oferir alternatives.

En l'essència mateixa del sistema capitalista es troba l'individualisme. Des de tots els àmbits es fomenta l'elecció individual com a base teòrica i política del sistema.

La privatització de les pensions, de l'educació, de la sanitat, dels serveis públics, de l'habitatge... de tot allò que la població havia anat conquerint i finançant com a bé públic, va sent arrabassat perquè pugui ser jugat al «gran casino».

Notes